

1612/4230 - عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: بَلَغْنَا مَخْرُجَ النَّبِيِّ صَلَى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَخَنْجُرَ الْيَمَنِ، فَخَرَجْنَا مُهَاجِرِينَ إِلَيْهِ أَنَا وَأَخْوَانِي لِي أَنَا أَصْعَرُهُمْ، أَحَدُهُمْ أَبُو بُرْدَةَ، وَالْآخَرُ أَبُو رُهْمَ، فِي ثَلَاثَةِ وَحْمَسِينَ أَوْ أَتْسَيْنَ وَحْمَسِينَ مِنْ قَوْمِي، فَكُنَّا سَفِينَةً، فَأَلْقَتْنَا سَفِينَتَنَا إِلَى النَّجَاشِيِّ بِالْحَبْشَةِ، فَوَافَقْنَا جَعْفَرَ بْنَ أَبِي طَالِبٍ، فَأَفَقْنَا مَعَهُ حَتَّى قَدِمْنَا جَمِيعًا، فَوَافَقْنَا النَّبِيِّ صَلَى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ افْتَسَحَ حَيْبَرُ، وَكَانَ أَنَاسٌ مِنَ النَّاسِ يَقُولُونَ لَنَا، يَعْنِي لِأَهْلِ السَّفِينَةِ: سَبَقْنَاكُمْ بِالْهِجْرَةِ. وَدَخَلْتُ أَسْمَاءً بِنْتُ عُمَيْسٍ، وَهُنَّ مَنْ قَدِيمَ مَعَنَا، عَلَى حَفْصَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ زَائِرَةً، وَقَدْ كَانَتْ هَاجَرَتْ إِلَى النَّجَاشِيِّ فِيمَنْ هَاجَرَ، فَدَخَلَ عُمَرُ عَلَى حَفْصَةَ وَأَسْمَاءَ عِنْدَهَا، فَقَالَ عُمَرُ حِينَ رَأَى أَسْمَاءَ: مَنْ هَذِهِ؟ قَالَتْ: أَسْمَاءُ بِنْتُ عُمَيْسٍ، قَالَ عُمَرُ: الْبَحْشِيَّةُ هَذِهِ، الْبَحْرِيَّةُ هَذِهِ؟ قَالَتْ أَسْمَاءُ: تَعْمَ، قَالَ: سَبَقْنَاكُمْ بِالْهِجْرَةِ، فَتَحْنُنْ أَحَقُّ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْكُمْ، فَغَضِبَتْ وَقَالَتْ: كَلَّا وَاللَّهِ، كُنْتُمْ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُطْعَمُ جَائِعَكُمْ، وَيَعْظُ جَاهِلَكُمْ، كُنَّا فِي دَارٍ - أَوْ فِي أَرْضٍ - الْبَعْدَاءُ الْبُعْضَاءُ بِالْحَبْشَةِ، وَذَلِكَ فِي اللَّهِ وَفِي رَسُولِهِ صَلَى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَإِنَّمَا اللَّهُ لَا أَطْعُمُ طَعَامًا وَلَا أَشْرُبُ شَرَابًا حَتَّى أَذْكُرَ مَا قُلْتَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَنَحْنُ كُنَّا نَؤْذَى وَنُخَافُ، وَسَادَكُرُ ذَلِكَ لِلنَّبِيِّ صَلَى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَسْأَلُهُ، وَاللَّهُ لَا أَكْذِبُ وَلَا أَزِيغُ وَلَا أَزِيدُ عَلَيْهِ، فَلَمَّا جَاءَ النَّبِيُّ صَلَى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ: يَا نَبِيَّ اللَّهِ إِنَّ عُمَرَ قَالَ كَذَّا وَكَذَّا. قَالَ: فَمَا قُلْتِ لَهُ؟ قَالَتْ: قُلْتُ لَهُ كَذَّا وَكَذَّا، قَالَ: لَيْسَ بِأَحَقَّ بِي مِنْكُمْ، وَلَهُ وَلَا صَحَابِهِ هِجْرَةُ وَاحِدَةٌ، وَلَكُمْ أَثْئَمْ - أَهْلَ السَّفِينَةِ - هِجْرَتَانِ.

«Яманда эдик. Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам йўлга чиққанларининг хабари етиб келди. Мен ва икки акам қавмимиздан эллик нечаям киши [ё эллик уч, ё эллик икки киши] билан у зот томон ҳижрат қилиб чиқдик. Мен уларнинг кичиги эдим. Бири Абу Бурда, бошқаси Абу Руҳм эди. (Маккага отланиб,) бир кемага миндик. Кемамиз бизни Ҳабашистондаги Нажоший томонга олиб бориб ташлади. Жаъфар ибн Абу Толиб билан тўғри келиб қолиб, кейин у билан турдик. Охири ҳаммамиз бирга (Мадина) келдик. Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг Хайбарни фатҳ қилган пайтларига тўғри келибмиз. Баъзи одамлар бизга – яъни кема ахлига* – «Биз ҳижратда сизлардан ўзиб кетдик», дейишди.

Асмо бинт Умайс Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг жуфти ҳалоллари Ҳафсани зиёрат қилиш учун унинг олдига кирибди. У биз билан келганлардан бўлиб, муҳожирлар билан Нажоший томон ҳижрат қилган эди. Шу пайт Умар Ҳафсанинг олдига кириб қолибди. Асмо унинг олдида экан. Умар Асмони кўрган заҳоти: «Ким бу?» дебди. «Асмо бинт Умайс», дебди у. Умар: «Ҳабашистонда бўлганми бу? Денгизда келганми бу?» дебди. Асмо: «Ҳа», дебди. «Биз ҳижратда сизлардан ўзиб кетдик. Биз Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламга сизлардан кўра ҳақлироқмиз», дебди. У ғазабланиб кетиб, «Аллоҳга қасамки, асло! Сизлар Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам билан бирга бўлдингиз. У зот очларингизни таомлантиридилар, жоҳилларингизга ваъз қилдилар. Биз бўлса Ҳабашистонда, (насабимиздан) узоқларнинг, (динимизни) ёқтирмайдиганларнинг диёрида [ёки ерида] эдик. Бу эса Аллоҳ учун, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам учун бўлди. Аллоҳга қасамки, нима деганингизни Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламга гапириб бермагунча ҳеч нарса емайман, ҳеч нарса ичмайман! Биз озор чекар эдик, қўркувда эдик. Буни Набий соллаллоҳу алайҳи васалламга гапириб бераман ва у зотдан сўрайман! Аллоҳга қасамки, ёлғон гапирмайман, адашмайман ва бунга қўшмайман ҳам!» дебди. Сўнг Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ҳузурларига келиб, «Эй Аллоҳнинг Набийси! Умар менга бундай, бундай деди», дебди. У зот: «Сен унга нима дединг?» дебдилар. У: «Мен унга бундай, бундай дедим», дебди. У зот: «Умар менга сен ва шерикларингдан кўра ҳақлироқ эмас, чунки у ва унинг шерикларининг биргина ҳижратлари бор, сиз – кема ахлининг эса икки ҳижратингиз бор», дебдилар».

(Асмо айтади:) «Абу Мусо ва кеманинг бошқа аҳлларини кўрдим, тўп-тўп бўлиб олдимга келиб, мендан ўша ҳадис ҳақида сўрашарди. Улар учун дунёда Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг улар ҳақида айтган гапларидан кўра қувончли ва улуғ нарса йўқ эди».

Абу Бурда айтади: «Асмо: «Абу Мусо бу ҳадисни мендан қайта-қайта сўрап эди», деди».

* Кема аҳли – Исломнинг аввалида Маккадан Ҳабашистонга ҳижрат қилган мусулмонлар. Маккадан Ҳабашистонга кемада борилгани учун уларни

шундай аташган.

Манба: hadis.islom.uz

